ՀՐԱՄԱՏԻՏ

Զրամախութեան մի միակ ոչ բուժիչ, այլ զգուշացուցիչ դեղն, որ ուսումն կարենայ գտած ըլլալ, հրաշէկ երկաթով խարելն է։ Վերքն խարելու համար անմիջապէս երկաթոյ կտոր մը և բորբոքեալ հուր գտնալն միշտ դիւրին չէ, և մանաւանդ յաճախ կը հանդիպի որ դարմանն խածուածէն շատ ժամանակ վերջը կը գործադրուի։ Արդ պէտք չէ մոռնալ, որ վերքին մէջ ջրախոյս կենդանւոյն ակռաներէն պատուաստեալ կատաղի թարախը (virus) ջնջելու հաւականութիւնն կը նուազի, և որ դեռ չարագոյն է բոլորովին կ'անհետանայ՝ եթէ խածուածին և խարելուն մէջի ժամանակը երկայնի։

Մոզէր բժիշկն, շատ մը անձանց խնդրանաքը աչխատեցաւ, ջանաց և գաղափարեց խարիչ և առձեռն գործի մը, դիւրին 'ի գործածութեան և այնպէս պարզ որ բժիշկներն, դեղավաճառք, որսորդք, ճանապարհորդք և ընդհանրապէս այն ամենայն անձինք, որոնք մերձակայ վտանգին մէջ են՝ կը-նան գործածել։

Հրամատիտ (փակուած)։

Այս գործին սեպհական բաղադրութեամբ փոքր ածխոյ գլանէ մը կը բաղկանայ և լուցափայտի բոցին չշփմամբը կը բորբոքի։ Այն ածուխը սպիտակագոյն հրաշէկ կ'ըլլայ խածուածին վերքն մաքրելու ժամանակ. և ընդերակներն ճնշելով՝ ապականեալ արիւնն կը քամէ, և երբոր ծայրն բորբոքած է, փութով վերքին վրայ պէտք է դնել, խարու�մի վայրկենի մէջ կ'արդիւնաւորի. և համբերողն միայն անցողական կիզման տպաւորութիւնն կ'ընդունի, վասն զի ցաւին վրայ դեռ պայծառ գաղափար մ'առնելէն առաջ՝ գործողութիւնն լմնցած է։

Հրամատիտն փայտեայ կամ մետաղեայ երախակալի մը հետ միացած է և խուսին ամրացուցուած է պտուտակով մը որ բախիւնէ և կոտրիլէ կը պահպանէ։ Հուսկ յետոյ այս գործին մետաղէ շրջապատեալ մատիտէ մը տարբերութիւն չունի, ոչ աւելի է և ոչ նուազ ծանրութեամբ, և 'ի գրպանն դիւրաւ կը տարուի։

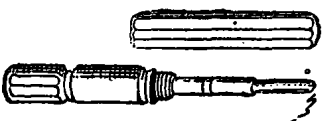

Հրամատիտ (բացուած և վառուած)։

Մոզէր բժշկին հրամատիտը մեծ ընդունելութիւն գտաւ հիպոկրատեան ընկերութիւններէ և հիւանդանոցներէ։ Բարիզու քաղաքատեսչութիւնն բժշկական և վիրաբուժական տուները մտցուց. և բազում քաղաքատեսչութիւնք սոյն օրինակին նմանեցան։

Երևելի հնարողն այսպէս հետևեալ բառերով կը համառօտէ հրամատիտին գործադրութիւնը։

« Առաջին խնամքն պէտք է ազդու և արագ ըլլայ։ եթէ վերքն բաղկին կամ

Հրամատիտ. — Իշխանակ գործածելոյ։

սրունքին վրայ է, պէտք է քիչ մը հեռու սեղմելով կապել. ապա վերքէն արիւնը

հանելու համար ճզմել, և եթէ հարկաւոր ըլլայ բանալ կամ սրուակն գործածել: Նոյն ժամանակը հրամատարը պէտք է բորբոքել, և ապա առանց դանդաղելու շատ անգամ և խորագոյն կերպով բովանդակ վէրքն խարել: Ապա պէտք է կտաւի կտորներով վէրքին վըրայ ոգիք կամ Գոլոնիոյ ջուր դնել և ջանալ առատ քրտնիլ:

Թունաւոր օձերու խածուածքին, անդամահատական վէրքերու, միատակար պալարի՝ մի և նոյն կերպն կը գործածուի »:

ԱՅԼ ԵՒ ԱՅԼ ԱԶԳԱՑ ԱՇԽԱՐՀԱԳՐԱԿԱՆ ՀԱՆԴԷՍՆ

Ի ԺՈՂՈՎՆ ՎԵՆԵՏԿՈՅ

(Տես Հա. ԼԹ, Պր. Դ, էջ 369):

Անգղիական Աշխարհահանդիսին մէջ կար անհողմային օդաչափ և ճշանակիչ հողմաչափ, երկուքն ևս 'ի գործածութեան: Այս բաղում դէոտոլիդք, յորոց մին՝ մեծագոյնն՝ շինեալ 'ի Դրուխտոնէ և 'ի Սիմմէ ընդ հրամանատարութե Էվէրէսթ ապայի 'ի 1827է մինչև ց1830: Հնդկաստանի 500 կայարանք, եռանկիւնաչափութեան 1800 անկիւնք և ծովուն մակերևութէ 5000 ոտք բարձրութե տեղուանք չափուած են այս գործւովք: Ընթերցողաց գաղափար տալու համար — գործին 500 լիտր կը կշռէ, հեռադէտը 250, խարիսխն 240, ընդ ամենը 1050 անգղիական լիտր: — Բաց 'ի սոցանէ, շրջանակք մագնիսական շեղման, օդաչափ մակերևոյթի և ջերմոց, ճշանաներն առաքողք, հարթաչափք, պրետորեան տախտակք, և այլն:

Մեքենագործք Հնդկային երկրաբաշխութեան պաշտօնարանին գործիքն կրնան քննել վասն ճշդութեան, կազմութեան և մաքրութեան՝ յօգուտ իրենց արուեստին:

***

Գաղղիոյ միայն Պատերազմի պաշտօնէին երկրաբաշխական մասն դրած էր այն գործիններն՝ որք 'ի կիր առան եռանկիւնաչափական և երկրաբանական աշխարհացուցից. յորոց գլխաւորն է առաջին միջօրէական շրջանակ մը, կազմեալ 'ի Պրինէր եղբարց և 'ի գործ ածեալ ճշդելու Գաղղիոյ և Ալճերիոյ լայնութեան, երկայնութեան և զենիթի անկիւններն՝ 70 անգամ մեծցընող զառարկայն. երկրորդ, ազիմութի կրկնիչ շրջանակն՝ 'ի պէտս ուղղութեանց 'ի բարձր երկրաբաշխութեան, 40 անգամ մեծցընող զառարկայն. այս գործին ամենապարզ է, որ մանրադիտակաց չարժուն թելերու օգնութեամբ երկրաբաշխական գործեաց երկու գըլխաւոր վրիպակը կը փոքրկացընէ, այսինքն ընթերցման և նպատակին ուղղութիւնն. — աշխարհահանդիսին մէջ դրուածն 'ի գործ ածեալ է Սպանիոյ և Ալճերիոյ երկրաբաշխական միութեան քննութեանց մէջ: Ցիշենք դարձեալ 'ի մէջ այլոց՝ կրկնիչ դէոտոլիտն, Հիփփի դրութեամբ՝ ժամանակաչափն, երագաչափն և ընդհատիչ ժամանակաչափն և արձակիչն ելեկտրական լուսոյ, շինուած 'ի Պարտուէ, ըստ նախագաղափարի Մանժէն հազարապետի, Ալճերիի Սպանիոյ հետ երկրաբաշխական միութեան համար. և կատարելագործեալ է ելեկտրական ջահով մը 'ի Սեբբէնիէ: Այս գործւոյն արտադրած լուսեղէն տրցակն մեծ ձկտումն ունի: Ասոր օգնութեամբ՝ Ալճերիոյ և

digitised by A.R.A.R.@